RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPÔT LÉGAL

NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2087 MỖI SỐ : 0$02 DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE N° 2050 NGÀY THỨ NĂM 6 MARS 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI	Các tỉnh trong cõi Đông-pháp, Ai-lao và Cao-miên	Nam-Kỳ, Trung-Kỳ và Ai-lao	Nam-Kỳ, Trung-Kỳ và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các tăng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page
- *Une seule insertion.* . . . . 0$30 le c/m
- *Par contrat annuel*
- Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
- *Réclame dans la 1re page.* . . . . 2$ la ligne
- *Annonces judiciaires et légales.* 1$50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Quan Toàn-quyền đối với việc cải-lương hương-chính ở Bắc-kỳ ta

Vừa dây quan Toàn-quyền có đi thăm các làng cải-lương trong tỉnh Hà-đông, đi từ bảy giờ sáng tinh sương mà mãi cho đến sáu giờ tối mới về tới qui phủ. Ôi! làm một ông Toàn-quyền cả một cõi Đông-pháp, một ngày muôn việc, cái thì-giờ qui-báu biết là nhường nào! cái tinh-thần khí-lực còn phải lo toan về những việc nội-trị ngoại-giao, phiền kịch bận rộn biết là bao nhiêu! mà quan Toàn-quyền Merlin không tiếc cái thì-giờ qui-báu của ngài, không quản cái tinh-thần khí-lực vất-vả nhọc-mệt của ngài, dành tạm xếp cả các việc phiền-kịch bận-rộn khác ra một bên mà cố hớt-chất lấy một ngày thân hành đến tận những chỗ làng xóm tịch-viễn ở nhà-quê mà mục-kích cho thật rõ cái tình trạng thay cũ đổi mới chốn dân gian, xem xét tới nơi cái công chuyện cải-lương của các làng đương thi-nghiệm. Coi thế thì biết cái việc cải-lương hương-chính ở Bắc-kỳ ta, quí Chính-phủ bảo-hộ rất lấy làm một vấn-đề quan-trọng, chẳng những quan Thống-sứ Bắc-kỳ Monguillot thường để tâm sân-sóc, mà đến cả quan Toàn-quyền Đông-pháp Merlin cũng không hề cho là một việc nhỏ mọn mà nhãng bỏ bao giờ. Ấy các ngài là người Đại-pháp phụng mệnh Chính-phủ sang giữ cái trọng-nhậm bảo-hộ dân mình mà đối với một việc công-ích cho dân, còn đem hết thực tâm thực lực ma cầu cho cái thành liệu được thực có hẳn-hoi, không ngại gì cái việc phiền-toái bề-bộn một chút nào mà làm một cách nhận chân như thế; huống những người có cái chức vụ thừa-hành đối với chính-phủ, có cái trách-nhiệm xướng-suất đối với nhân dân, mà cái việc lại chính là một việc rất có ích cho nước, có lợi cho dân mình như việc cải-lương hương chính này mà nỡ lòng nào còn hư-ngụy cầu-thả, giả công tế tự, để cái việc hay hóa ra dở, nên hóa ra hư cho dân bụng được.

Cải việc cải-lương hương-chính này, trong có những điều gì là điều tệ hại và làm thế nào cho trừ được hết những điều tệ hại ấy để mong có một ngày kia dân-tục được thấy đều thuần-mỹ, dân-chính được thấy đều tu-minh, thì trong tờ báo này đã bàn đi nói lại nhiều lần, mà rút lại thì cái gì cũng phải trông cậy về các quan địa-phương là những người ở cái địa-vị thân dân mà lại có cái quyền-lực trị dân nhất.

Theo như cái trình-độ dân-trí ở những nước giáo-dục đã phổ-cập, người dân đã có đủ cái tư-cách tham-dự việc công, thì cái việc hương thôn tự-trị là cái việc chủ động từ dân, chức-dịch trong hương thôn, dân biết tự lựa chọn lấy mà bầu-cử, tài-chính trong hương thôn, dân biết tự kiểm-điểm lấy mà thu phát, các việc công ích công lợi trong hương thôn, dân biết tự lo toan lấy mà kinh-doanh thổ-trì, không cần phải có chính-phủ can thiệp vào, quan-quyền giám-đốc tới mà cái cơ-sở dân-trị cũng vẫn được chỉnh-đốn vững-vàng, nhưng dân như dân mình, đã có dân được cái tư-cách như thế, giáo-dục thì chưa phổ-cập, cái trí khôn còn chưa ra khỏi ngòi tre dẫu làng, ngoài cái lối sinh-hoạt cay sâu cuốc bẫm, ăn xó mó niêu, cái quan-niệm về việc công hãy còn tối như đêm đen như mực, nghe quan sức cải-lương thì cũng vâng vâng cải-lương, cũng như nghe có lệnh thu thuế thì lo cấm bàn để nộp thuế, nghe có lệnh làm đê thì lo xoèng cuốc đi đê, chứ thực thì nói bàu hương-chức mà có biết thế nào là hương-chức dâu, nói công-quỉ là hương-hội dâu, nói công-quỉ mà có hiểu thế nào là công-quỉ dâu, nói sổ thu chi mà có hiểu thế nào là sổ thu chi dâu; trong mỗi làng thì cái số người như thế đã chiếm đến chín phần mười, còn một số ít nữa thì là những bọn điêu ngoan xảo trá, hoặc vì cái mưu tưởng danh-phận bão-huyền mà dạy tay mầm mống, chực thừa gió để bẻ măng, khéo phụng-thừa ý-chỉ của người trên, làm ra bộ nhiệt-thành công ích lắm, mà cái mục-đích thâm kín là cốt tranh lấy địa-vị quyền an quyền nói để cầu thân với những nơi quyền qui, toan-lược của những kẻ dân em, rất lại dân trai cũng chẳng được cái thực ích thực lợi gì mà bao nhiêu những công chuyện gọi là công chuyện cải-lương, chẳng qua làm cái đầu gà cho bọn đó kiếm danh chác lợi : cái trình-độ nhân dân mình như thế thì mong gì có cái sức tự động mà bàn đến việc cải lương!

Nói rằng cải-lương hương-chính ở trong dân ta bây giờ là không phải là cầu cho dân tự cải-lương mà chính là quan cải-lương cho dân mới được. Người nước ta có những tiếng thông-thường xưng tụng quan gọi là bụt sống muôn nhà, gọi là phúc tinh một xứ, mà vốn có thể thật, một trăm việc dù có việc lợi hay việc hại, tạo cho dân được một cái phúc lớn hay gây cho dân phải một cái họa lớn là đều tự cái tay ấy mà ra. Dân ta tuy cái trình-độ trí-thức còn kém sút nhiều, nhưng cũng vì thế mà cái tình chất phục tùng người trên thật hơn cả người dân các nước; cái sổ người vai u thịt bắp, quan tâm cũng ừ, quan tư cũng gật, thì đối với người có quyền-lực, đất đi đằng nào mà chẳng được, bảo việc gì mà chẳng nghe; còn một phần ít người khôn khéo tinh-ranh thì thường lại khéo biết lựa ý người trên, người trên mà cần cán công minh thì họ lại ra sức mà xu thừa, không khi nào dám giở cái ngón gian thâm dối-dá: ở trong một huyện hạt, người hay người dở, việc ngay việc gian cũng không có gì ẩn-khuất lắm mà con mắt đến trời không có thể thấu xét hết được, miễn là đừng bị cái đồng tiền nó làm mờ, cái tư-ý nó màng che thì cứ lấy cái vị vọng lâm phụ mẫu người ta mà đem hết thực tâm thực lực chỉ bảo giám-đốc cho dân làng, chắc thế nào việc cải-lương cũng không đến nỗi thành ra bất lương được vậy. Trông quan Toàn-quyền đối với việc cải-lương hương-chính sân-sóc như thế dấy, mà các quan ta thì sao?

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 5 Mai 1924

Việc nước Nhỏ

Nghị-viện nước Thổ bỏ phiếu ủng-cuồng sự truất-phế quốc-vương, và bắt quốc-vương và hoàng-tộc phải đi biệt xứ. Quốc-cựu ấy đi Thụy-sĩ

Việc ý-phận Maroc của Tây-ban-nha

Tin Matin. — Một viên tuần-cảm của bên chủ nó ở trên cái boong tuần-dương ham Catalogne của Tây-ban-nha Ba người chết, mười người bị thương. Tình-trạng trong hai Tơ azza nguy-ngập, chánh-phủ đem ba đội viện-binh đến.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Londres ngày 5 Mai 1924

Tòa nội các nước Bỉ

MM. Hymans và Devèze có lúa rằng đảng Tự-do sẽ giúp cho M. Theunis.

Chánh-đảng tiến thanh-niên nên lập một tòa nội-các, phần nhiều về các ấu-quyền nói để cầu thân với những nơi quyền qui, toan-lược của những kẻ dân em, rất lại dân trai cũng chẳng được cái thực ích thực lợi gì mà bao nhiêu những công chuyện gọi là công chuyện cải-lương, chẳng qua làm cái đầu gà cho bọn đó kiếm danh chác lợi : cái trình-độ nhân dân mình như thế thì mong gì có cái sức tự động mà bàn đến việc cải lương!

Nói rằng cải-lương hương-chính ở trong dân ta bây giờ là không phải là cầu cho dân tự cải-lương mà chính là quan cải-lương cho dân mới được. Người nước ta có những tiếng thông-thường xưng tụng quan gọi là bụt sống muôn nhà, gọi là phúc tinh một xứ, mà vốn có thể thật, một trăm việc dù có việc lợi hay việc hại, tạo cho dân được một cái phúc lớn hay gây cho dân phải một cái họa lớn là đều tự cái tay ấy mà ra. Dân ta tuy cái trình-độ trí-thức còn kém sút nhiều, nhưng cũng vì thế mà cái tình chất phục tùng người trên thật hơn cả người dân các nước; cái sổ người vai u thịt bắp, quan tâm cũng ừ, quan tư cũng gật, thì đối với người có quyền-lực, đất đi đằng nào mà chẳng được, bảo việc gì mà chẳng nghe; còn một phần ít người khôn khéo tinh-

Trong các báo nước Anh, thì các báo về chánh-đảng thủ-cựu rất là khen-ngợi. Các báo của chánh đảng tự-nho có ý nhai-nhẻo hơn cả. Tờ báo tự-lập *Daily Chronicle* nói trong các bức thư của quan Poincaré xưa nay, để không bức nào ôn hòa bằng bức thư viết cho quan Mac Donald. Việc quan Mac Donald viết thư cho quan Poincaré xét ra có ba điều. Thứ nhất là có ích về sự điều-đình cho cuộc giao-tế hai nước Anh Pháp sau này được ôn-hòa. Thứ nhì là lần này là lần đầu quan Mac Donald biều-đồng-tình với chánh-phủ Pháp về câu nói rằng cái vấn-đề trái khoản Đồng-minh và cái vấn-đề bồi khoản hai vấn-đề có quan hệ mật thiết với nhau. Thứ ba là Âu-châu phải tự hộ lấy mình, chứ chớ nên chắc cậy ở Hoa-kỳ.

Các báo nước Bỉ đều hoan-nghênh hai bức thư ấy. Báo *Soir* nói : Hai bức thư ấy giúp cho sau này gây được cuộc hòa bình vĩnh-viễn.

Báo *Vingtième siecle* nói rằng hai bức thư ấy làm cho nước Bỉ được vững lòng chắc dạ. Song báo ấy mong rằng quan Mac Donald nên tỏ cho nước Đức biết rằng nước ấy chớ nên chống cự nữa, chánh-phủ nước Anh không bênh-vực đâu.

Cứ như điện-tín Havas thì dư-luận Hoa-kỳ rất hoan-nghênh việc hai chánh-phủ trao đổi thư-tín với nhau.

Báo *Gazette de Voss* nước Đức nói : M. Mac Donald hết lòng muốn điều-đình với nước Pháp cho được ổn-thỏa, hai nước mà thân-ái với nhau, chỉ hại cho ta mà thôi.

Báo *Vorwaerts* khen M. Mac Donald rất khéo giao thiệp. Báo ấy phản đối cái quan Poincaré nói rằng nước Pháp không có lòng nào chiếm lược. Báo ấy nói : Trù-bình lâu năm lại còn nguy-hiểm hơn chiếm lược bờ cõi nhiều.

Tin Trung-hoa

Ngày 24 Février 1924

Vương chánh-Đình về đến Bắc-kinh

Vương chánh-Đình về đến Bắc-kinh. Tào-Côn lập tức triệu vào phủ, bàn việc Trung Nga giao thiệp.

Việc Trung Nga khai hội

Ngoại-giao bộ tư giấy cho Công-sứ Ngũ, định đến tháng mars khai hội.

Tân-báo-Ký sai người sang Chiết-giang

Tân-báo-Ký sai người sang Chiết-giang yết kiến Lư vĩnh-Tường, bàn việc hòa bình thống nhất và xem xét tình hình.

Ngô-bội-Phu cử Cao-an-Hồng

Ngô-bội-Phu đánh giây thép cho Tào-Côn cử Cao-an-Hồng làm đốc biện Giang-tây và Ao-mùn.

Việc bầu phó-tổng-thống

Bạch-kiều-Võ giao thiệp với các nghị-viện định bầu Ngô-bội-Phu làm phó tổng thống. Nghị-viện yêu cầu ba điều : 1) xin bỏ những danh mục cải về giá tiền phiếu bầu, để khỏi có chứng cớ đút tiền mua phiếu; 2) xin chi cấp số tiền thiếu của các nghị-viện trong năm ngoái; 3) xin chi tiền phí tổn mỗi lần hội nghị 10 đồng. Bạch đã nhận nhời sang Lạc-dương thương-nghị với Ngô.

Tin Tôn truyền-Phương

Có tin đồn rằng Ngô-bội-Phu cử Tôn-truyền-Phương làm Giang-tây đinh-trưởng.

Công-sứ Anh kháng nghị về việc người Anh bị đánh ở trạm Phong-đài

Công-sứ Anh sang ngoại-giao-bộ kháng nghị, xin chánh-phủ Trung-hoa trừng-trị quân hung-đồ đánh người Anh ở trạm Phong-đài và xin thông sức cho các tỉnh đình chỉ việc thu thuế thuốc lá.

Chúng nghị-viện họp Vương-khắc-Mẫn

Ngày 22 février, chúng nghị-viện bắc Vương-khắc-Mẫn về việc lấy số tiền bồi khoản năm Canh-tý của nước Nga giả lại, làm tiền kinh phí Công-sứ và Lãnh-sự Trung-hoa ở các nước, định đến ngày 28 février khai đại-hội, để lấy kết việc ấy.

Cuộc chiến-tranh ở Nhạc-xương

Bắc-quân lại kéo sang đánh Nhạc-xương. Đàm điện-Khải (tổng tư-lệnh quân Hồ-nam) đem quân sang chống cự, ở Nhạc-xương lại khởi cuộc chiến-tranh.

Lục-vinh-Đình đánh Ngô-châu

Lục-vinh-Đình liên hợp với Mã-Tế, chia quân đi hai đường sang đánh Ngô-châu.

Phụng-thiên Chiết-giang

Một tờ báo về phái Tôn-Văn có nói : « Trương-tác-Lâm (Phụng-thiên) thấy Hắc chánh-phủ cử động trái p ép có ý tức giận, ý muốn liên hợp với Nam chánh-phủ, biết rằng Lư-vĩnh-Tường là người Tôn-Văn vẫn qui trọng; tháng trước Trương đã sai người sang Thiên-tân thương nghị với Đoàn-kỳ-Thụy, bây giờ lại quyết ý sai người sang Chiết-giang liên hợp với Lư, để định việc liên binh về đánh Bắc-kinh. »

Lưu-chấn-Hoàn mộ-binh

Lưu-chấn-Hoàn (tây lộ tổng tư lệnh) sai La-vinh-Phủ sang Quế-châu chiêu mộ quân-sĩ về Quảng-đông thao-diễn, để dự-bị việc cử-binh về đánh Bắc-kinh.

MỘT CẬU BÉ 13 TUỔI CỨU ĐƯỢC MẠNG NGƯỜI

Trong tháng septembre năm ngoái, một cậu bé 13 tuổi người thành Nantes, trong vụ nhà học nghỉ hè đến ở nhà ông bà mình ở Tranche, là một nơi bãi bể về hạt Vendée. Một bữa cậu ta đi chơi với người cô trèo bãi bể, bỗng thấy một người bị sóng quẫn ra ngoài khơi.

Những người lắm ở ngoài bể kêu thất lên. Song chẳng ai hề nhúc nhích. Cậu bé thấy thế liền nói : Cháu xuống cứu nào. Người cô nói : Người lớn thiếu gì kia...., cháu bé thế cứu sao được.

Nhưng người cô bảo thế cậu ta cũng chẳng để tai nghe. Cậu ta vội cởi áo ra, nhảy xuống nước, bơi đến người bị sóng quẫn đi. Chẳng nói độc-giả cũng hiểu một cậu bé 13 tuổi, mà bơi được đến nơi, cứu được một người lớn, công việc không phải là dễ, mà lại còn nguy-hiểm cho mình biết bao. Ấy thế mà cậu bé ấy bơi được đến nơi, kéo được người bị trôi về, thực là một việc đáng khen ngợi vô cùng.

Hội-đồng trị-sự của hội Từ-thiện Carnegie được tin về việc ấy có tặng cậu một cái mề-đay đồng, và định từ rày cho đến tuổi thành-nhân, mỗi năm giúp cho cậu 400 quan.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Ngược bãy

Ngược bãy kia hỡi ngược bãy,
Con đẻ nằm lỗ, con cầy nằm sân.
Tháng sau bước ra gái chân.
Tháng một nằm trần bức đỗ mồ hôi.
Chuột thì kéo cày lỗi lãi,
Trâu ăn rụng gạo còn ngồi trong cong.
Vườn rộng thì thả trâu rong,
Ruộng nương ngoài đồng gieo cải làm [nhân
Đàn bò đi tắm nóm trưa, [rưa.
Mẹ con cát diệc cày bừa ruộng nương.
Voi ngựa thì nằm gầm giường,
Các ngóc đánh gặc từ phương nhọc
Chuồn chuồn thấy cám liền ăn,
Lợn kia thấy cám nhọc nhằn bay qua.
Giới mưa cho mối bắt gà,
Thông-đong cán-cân mỏ cò xao xác,
Giới làm một trận mưa rào,
Ốc cắn miệng chuột tha vào bờ tre.
Châu-chấu đuổi cắn chích-chòe,
Cô dây đồng nội cắn què mỡm trâu.
Ông lão tát chuồm đầu cầu,
Cá rô cá diếc cắn đầu tha đi.
Chả-chiện nuôi con gầm-ghì,
Năm thuở mười thì gà bắt qua con.
Bánh hỏi nuối bà lên tám mươi,
Hột xôi nuối con lên mười,
Mâm xôi sổ lợn đánh người ngã lăn.

Nữ hữu tam tòng

Ở cho trọn đạo tam tòng,
Gái thì chuyên chính một lòng chẳng [hai.
Thiên-duyên đã chẳng sai lời,
Chỉ nguyền đầu bạc sổ dài cùng nhau.
Xiết bao tình nặng ơn sâu,
Ghi lòng tạc dạ xưa sau một bề.
. . . . . .
Hữu thường đối chữ càng ghi tấm lòng.
Tề-gia nội-trợ việc trong,
Thuận nhà học thảo chính phòng chẳng [ngoi.
Khi đã về ở nhà người.
Nuôi gà tiếc thực cũng người cho ăn.
Vậy lòng kính kính phụng thờ,
Một vừa hai phải kẻo người la chê.
Chăm chẳm gìn giữ mọi bề,
Giàu ăn kho chịu chớ hề ăn năn.
Việc thường sửa túi, nâng khăn,
Theo trong gia-đạo làm ăn chớ rời.
Rạng ngày ra đứng cổng ngõ,
Hai hàng châu lệ lấy khăn lau chùi.
Tưởng khi đẩy nói đẩy cười,
Tưởng khi mình bẹn mặt lời lấy ta.
Tưởng khi đệt gấm thêu hoa,
Tưởng khi khêu ngọn đèn tà đêm đông.
Tưởng khi chung gối loan phòng cùng [nhau.
Tưởng khi ấn một mảng trầu,
Tưởng khi trò chuyện đêm thâu canh
Tưởng khi mình đẩy ta đây, [dài.
Tưởng rằng đẩy đẩy với nhau một [nhà.
Thiếp tôi đưa chàng cho tới bến [giang,
Thiếp than phận thiếp với chàng chàng
Chàng về bắc cõ ngọc hoi, [ơi.
Chàng có vợ rồi biết nghĩ làm sao?
Hai bên đông liễu tây đào,
Rày đây mai đó làm sao hỡi chàng?
Một ngày mấy bận chàng sang,
Liếc mắt trông chàng chàng lại trông
Rằng đen còn có khi phai, [ai?
Má hồng khi nhạt tóc đài khi thưa.
Đôi ta đối diện cùng vừa,
Chàng còn kén chọn lọc lừa đâu hơn.

Từ ngày chàng bước chân đi,
Trong lòng thương nhớ biết cơ nào
Mỏng mành gốc bể bèn giới, [rồi.
Biết đâu làng nước xa xôi cửa nhà.
Làng xa nhưng thiếp không xa,
Lấy đâu tin tức để mà hỏi han.
Một mình thiếp ở phòng loan,
Chăn thu ngồi thảm ruột gan héo rầu.
Trách ai đem cát dịp cầu,
Mà cho lòng thiếp âu sầu đắng cay!
Lạu răm mất rễ còn tươi,
Những nơi lịch sự sao giời chẳng xe?
Những nơi chết đắp bờ tre.
Lòng tôi không muốn trời xe tôi vào.
Thân tôi như tấm lụa đào,
Áo rách chẳng vá vá vào áo tơi.
Bực mình lắm lắm trời ơi!
Muốn chôn bà nguyệt muốn vài ông
Dang tay dứt sợ, chỉ hồng, [tơ.
Bực mình muốn đập cửa phòng mà ra.
Trèo lên cây gỗ thước hai,
Trách ông thợ cả làm sai mực tàu.
Đang cơn gió thảm mưa sầu,
Mà mình để thương để nhớ cho nhau
Có về cũng chẳng cho về, [mà về.
Tay nắm vại áo tay đề bài thơ
Có vui ngồi xuống bàn cờ,
Ai làm khi trước bây giờ dở dang.
Vườn chè thiếp hái dở dang,
Cau thương nửa chẽ chàng thương nửa
Ai về lọt bát nước giếng [chùng,
Biết nhau đến trọn sống tổ công phu [đêm ngày.
Đôi lòng ăn bát cơm rang,
Ăn cơm cá mại thương chàng lòng đong.
Tiếc thay con cá ngoài đồng!
Dẹp gì người ấy mà lòng say sưa!

(Còn nữa)

Sap-mai, Nguyễn-v-Thu

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Một người Hồi-hồi được cử làm trợ-cảo hội-viên của Khoa-học hàn-lâm-viện

M. Ziuzuzi, là thầy thuốc của quốc-vương đất Tunis được triều cử làm trợ-cảo hội-viên của Khoa-học hàn-lâm-viện Pháp. M. Ziuzuzi là người Hồi-hồi thứ nhất được cử vào chân ấy.

Cuộc thi thơ

Của Nhật-nam Quyền cổ-ở

MCMXLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu bền lâu với núi sông.
Bia đá rêu mờ danh vẫn tỏ,
Lầu khuê vẻ nhạt dấu còn phong.
Gương trong lẻ-nhạc soi sông Nhị,
Cột vững đi-luân tạc núi Nùng.
Thánh học linh-thiêng truyền hậu thế
Hương bay thơm nức nước non Hồng

MCMXLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tôi miếu càng thêm nổi chạnh lòng.
Rực rỡ lầu khuê nền thánh giáo,
Nguy nga bia đá nếp nho phong.
Theo gương đạo-đức đàn con Lạc,
Nối gót nhân-luân lũ cháu Hồng.
Tự bốn triều sau hưởng khói dượm,
Một nền văn-hiến rạng trời Đông.

MCMXLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu con đây đạo trọng sùng.
Nét bút bia ghi danh vẫn tỏ,
Nền nho đất tạc vẻ còn trong.
Mỏi lưng rủa đội bia khoa giáp,
Rát cổ quyền kêu nếp cựu phong.
Gió Mỹ mưa Âu lay chuyển đất,
Vững nền văn-hiến giữa phương Đông

MCMXLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu còn ghi dấu cổ phong.
Phù-mỹ cung tường nền đạo thống
Nguy-nga bia đá vẻ nho trong.
Trải bao thế-kỷ danh còn tỏ,
Biết mấy xuân thu lửa vẫn nồng.
Thành học linh thiêng riêng cõi Á,
Một nền văn-hiến vững non sông.

MCML

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ nguy-nga thử ngẫm trông.
Nền Lý xây xưa còn dấu đế,
Bia Lê dựng đó mới rêu phong.
Mênh-mông bể học dòng sông Nhị,
Chót vót rừng nho ngọn núi Nùng.
Tự Lý, Trần, Lê cơ-chi cũ,
Hậu sinh xin cũng khói nhang chung.

MCMLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ rêu phong đạo vẫn sùng.
Bể học mênh mông làn nước Nhị,
Rừng nho chót vót ngọn non Nùng.
Lý-vương công lớn vang trời Bắc,
Sử-biểu danh thơm nức bể Đông
Ngọn bút xuân-thu chưa chạt nét,
Làng nho xin thuộc lấy làm lòng.

Vũ-đình-Nguyên
2, *Rue des Changeurs, Hanoi*

MCMLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ tường rêu đạo vẫn sùng.
Bia đá mập mờ danh tiến-sĩ,
Lầu khuê rạng tỏ dấu nho-phong.
Tiếng chuông đạo-đức vang trời Bắc
Ngọn đuốc cương-thường rạng bể [Đông.
Thất thập nhị hiền danh tạc đề,
Làng nho hương khói phụng thờ [chung.

MCMLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu bền lâu với núi sông.
Bia đá còn ghi danh tiến-sĩ,
Lầu khuê vẫn giữ dấu văn-phong.
Mảnh gương đạo đức soi Nùng Nhị,
Ngọn đuốc cương-thường rạng Bắc [Đông.
Sự biểu danh thơm còn tạc đề,
Dân Nam thánh học vẫn tôn sùng.

Vũ-đình-Cán
, Rue des Changeurs, Hanoi

MCMLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ tự thâm ân tỏ tấm lòng.
Rừng thánh vun trồng nền quốc-túy.
Bể Âu lai láng cõi nam-phong.
Tuyết sương phủ kín dòng sông Nhị,
Hương khói bay cao ngọn núi Nùng
Luân-lý nho hiền xin phải giữ,
Bắc Nam một dạ kính thờ chung.

Đáp-cầu, Hạ ba Quyền

MCMLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Khổng bao la biết mấy trùng
Lỗ chỗ tường rêu nền cựu-học,
Lờ mờ bia đá áng nho-phong
Chuông kêu thêm gợi lòng mong [tương.
Trống điểm như xui dạ kính sùng.
Đất bắc trời Nam gương vẫn đó,
Nghìn năm xin giữ đề soi chung.

Dương-đình-Tây
Rue des Radeaux, Đáp-cầu

MCMLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Có miếu xinh thay miếu vẫn sùng.
Nền nếp Lý triều gây tự trước,
Tượng hình Khổng thánh đặt vào [trong.
Bốn tường trăng bạc thâu sông Nhị,
Một cửa vầng thu giải núi Nùng.
Gặp hội Đông-Âu tròng với lại.
Kinh-thành truyền dấu miếu ghi công

Trần-tiến-Bình
Sơn-khê, Kinh-môn, Hải-dương

MCMLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu tượng tô liền chốn Nhị Nùng.
Hồ Bích trăng in hình mỹ ngọc,
Gác Khuê gió thoảng tiếng kim chung
Sông Thu bể lắc đưa nguồn lại,
Núi Thái trời Nam khắp cõi trông.
Trải Lý, Trần, Lê truyền mãi mãi,
Bốn mùa rực rỡ lửa hương nồng.

MCMLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-vật nghìn năm chốn Nhị Nùng.
Mấy nhận cung-tường in đạo-đức,
Một vầng nhật-nguyệt vẻ bình dung.
Mượn lời Mộ, Điển rèn khuôn mỏ,
Nhặt bảo Quy, Thù đúc quả chuông
Chiếu mộ bốn mùa hương khói vận,
Thu, đông, xuân, hạ mãi xoay vòng.

Ng-quang-Giảng
Làng La-phù, Hà-đông

MCMLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh-miếu xem nhường mực hóa [công.
Lương đống như in nền Cối Hạnh.
Cung tường tưởng thấy chốn Quy [Mông,
Gió xuân phơi phới tươi mầm Lý.
Mưa hóa chan chan nhuận gốc Hồng.
Hương ngát non Nùng mây một sắc
Chuyển vần xuân ba với thu đông.

Ngô-văn-Quỹ
Làng La-phù, Hà-đông

MCMLX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Mấy nhận cung tường khắp ngõ trông.
Nhật nguyệt đèn soi lồng bến Nhị,
Xuân thu hương khói ngất non Nùng.
Gió xuân mưa hóa cùng dầm thấm,
Bể Bắc trời Nam một cõi chung.
Trải mấy Lý triều vòng chuyển vận,
Lạc Hồng danh giáo biết bao đông.

Ng-quang Đàm-Trự giáo
trường Như-phượng, Bắc-ninh

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 22 độ
15 giờ 24 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ sáu, 7 Mars 1924
S. Thomas d'Aquin

Âm-lịch

Mồng 3 tháng hai năm Giáp-tí
Ngày Ất dậu
Hành Thổ — Sao Tất — Trực Phá
Kỵ Tất-chẩng, Hôi hầu
Chư thần triều thiên

Giá bạc. — Kể từ ngày 6 Mars 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **12 . 85**.

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* mang thư đi Hong-kong đường Packhoi, Hoi-hao và Kouang-tchéou wan đến ngày chủ nhật 9 mars hồi 15 giờ, ở Haiphong sẽ khởi hành.

Vậy thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày 9 mars chuyến xe lửa 6 giờ 20.

Các tàu chạy bể đường Pháp và Nhật. — Các tàu ở Pháp sang và ở Nhật lại, sẽ tới Saigon theo như ngày tháng đã định sau này

Tàu *Amazone* ngày 1 mars ; tàu *Anghor* ngày 10 mars ; tàu *Chambord* ngày 2 avril ; tàu *Lecat* ngày 13 avril ; tàu *André-Lebon* ngày 22 avril ; tàu *Amboise* ngày 6 mai ; tàu *Chantilly* ngày 20 mai ; tàu *Angers* ngày 3 juin ; tàu *Porthos* ngày 17 juin.

Ở Saigon chạy sang Pháp : Tau *Chili* ngày 22 mars; tàu *Porthos* ngày 5 avril ; tàu *Amazone* ngày 19 avril ; tàu *Anghor* ngày 3 mai ; tàu *Chambord* ngày 17 mai ; tàu *Paul Lecat* ngày 24 mai ; tàu *André Lebon* ngày 31 mai ; tau *Amboise* ngày 14 juin ; tàu *Chantilly* ngày 28 juin.

Tàu *Orenoque* không thể chở khách từ tàu *André-Lebon* sang được vì tàu này ngày 22 avril mới tới Saigon.

Tàu *Odessa* sẽ chở khách đáp tàu *Paul-Lecat* ở Saigon chạy ngày 24 mai.

Vì tàu *Orénoque* nghỉ ba tháng thì không thể chở khách ở tàu *Angers* ở Pháp sang tới nơi ngày 3 juin được và cũng không thể chở khách đáp tàu *Amboise* chạy sang Pháp ngày 14 juin được.

Bán một cái xe máy hiệu « Ford ».
Hỏi ở phố Nhị số nhà 22
3803

Quan Sứ-thần Pháp tại Bangkok tới Ai-lao. — Quan Sứ-thần Pháp tại Bangkok, ở Houei-sai sang, đã tới Luang-Prabang ngày 4 mars hồi 15 giờ. Khi ngài tới nơi thì có quan Đại-lý bản bát, có nhân-dân Tây và các đình thần Ai-lao cùng các quan khâm mang của Ai-lao quốc-vương ra nghênh-tiếp, có đội binh bản bát bồng súng chào. Nhân-dân theo lễ Ai-lao có dâng hoa. Rồi quan Sứ-thần tới dinh Đại-lý để tiếp các quan.

Sáng hôm 5 mars, quan sứ-thần Pháp có đến yết-kiến Luang-Prabang quốc-vương và có tiếp chuyện ngài một cách rất thân mật. Buổi chiều ngài có đáp lễ lại.

Ngày mồng 5 và mồng 6 mars thì quan Sứ-thần đi thăm các trường học, nhà thương, các đinh chùa và các vùng ngoài thành phố. Tối hôm nay đãi tiệc tại tòa Đại-lý mời cả Ai-lao quốc-vương cùng các đình thần. Tối 6 mars tại cung điện nhà vua sẽ mở hội mừng quan Sứ-thần. Ngày 7 mars quan Sứ-thần Pila cũng với M. Damour ở Luang-Prabang sẽ khởi hành, đến 15 mars thì tới Vientiane.

Thuyên chuyển trong ngạch cai-trị. — Như lời báo báo đã đăng trước, nay đã có nghị-định quan Toàn-quyền cử quan cai-trị hạng nhất Paul Graa, công-sứ Sơn-tây đổi đi Nam-định và kiêm chức chánh Hội-đồng ủy-viên thành-phố thay quan cai-trị hạng nhất Graffeuil sắp về nghỉ và cử quan cai-trị hạng ba Vintrebert Henri tòng-sự tại sở Kinh-tế đi công sứ Sơn-tây thay quan cai-trị Giran.

Tiệc tiễn quan giáo-sư Léonet. — Quan giáo-sư Léonet chừng cuối tháng này thì về qui-quốc nghỉ. Các học-sinh cũ của ngài ở trường Thông-ngôn (College des Interpretes) ngày trước nay thành đạt đã nhiều, muốn tỏ ân với một ông thầy học đáng kính mến thì định đến tối thứ bảy 15 mars này sẽ thiết tiệc tiễn ngài tại hội Khai-trí tiến-đức.

Hiện đã có hơn năm-mươi người đủ trong các giới có giấy dự phần vào tiệc ấy.

Một ông thầy Tây được học-trò Nam có lòng làm mộ như thế, tưởng cũng hiếm lắm thay.

Quan Độc-tơ Bi-cô-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh xót thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giá, số nhà 33, Hanoi Sáng nói 214
Quan Độc-tơ có cả nhà cho người ốm đến, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 2967

Các bưu-kiện gửi sang Pháp và các thuộc-địa Pháp. — Sở Bưu-điện có ba cáo rằng theo như lệnh bên Bộ, các khoản thuế bưu-kiện (colis-postaux) gửi sang Pháp hay là ở ải qua Pháp, mà tăng lên từ ngày 1er février vừa rồi, phàm các bưu-kiện gửi sang Pháp hay là các thuộc-địa Pháp thì khoản tăng ấy nay bãi đi, chỉ những bưu-kiện gửi đi ngoại-quốc mà phải qua Pháp thì mới phải chịu khoản tăng ấy thôi.

Các đạo binh. — Nghị-định ngày 25 février có định rằng trong năm đạo binh thì mỗi đạo sẽ có một quan phó cai trị giúp việc quan chưởng binh để trông nom về các việc hành chính trong hạt và nhất là việc Nam-án. Như vậy thì chức quan hai chưởng-ấn sẽ dẫn dần bãi đi

Ngạch tòa Sứ. — M. Vũ-đình-Bật, thư-ký thượng hạng hạng nhì, được thêm hạn nghỉ dưỡng bệnh 2 tháng, lĩnh nửa lương.

Bệnh chó dại mỗi ngày một nhiều. — Quan thủ-hiến sở Y-chính Bắc-kỳ có báo cáo rằng số người bị chó dại cắn mỗi ngày một thấy nhiều thêm mãi và bệnh tình những người bị cắn nặng lắm.

Quan Thống-sứ đã thông tư cho các quan Đốc-lý Hanoi và Haiphong nên thi-hành riết những điều lệ về việc phòng bệnh chó dại và bắt cứ đêm ngày phàm chó chạy dông thì phải bắt cả.

BÁN NHÀ
Phố Mới, số 1, 3, 5 và 7.
Hỏi : Số 6, phố Ngõ-gạch.
3758

BẢN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bằng kim, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20
3687

Cuộc đua xe đạp. — Bản báo nhắc lại rằng đến chiều chủ nhật 9 Mars này hồi 3 giờ tại trường xe đạp lại có một cuộc đua. Lần này Bồng với Công là hai tay có tiếng giỏi lại ra đua tài.

Ngạch quan-lại. — M. Trịnh-huy-Huyến, tri-huyện hạng nhất huyện Vụ-bản (Nam-định), được nghỉ 3 tháng, lĩnh nửa lương.

M. Đỗ-văn-Đáp, hậu-tuyển tri-huyện ở Nam-định được quyền việc trong khi M. Huyến nghỉ.

M. Đeo-văn-Khang, quản đạo Lai, được phép nghỉ 29 ngày.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE
Chương-trình từ ngày thứ tư 27 Février đến ngày thứ bảy 1er Mars 1924
Chuyện rất buồn cười
LE FILON DU BOUIF
Chia làm 5 phần
Nay mai sẽ chớp một phim rất hay mà các rạp chớp bóng Paris rạp nào cũng đã chiếu qua là :
NANOUCK, L'ESQUIMAU
Sau chuyện
BA NGƯỜI NGỦ LẦM PHÁO-THỦ
sẽ chiếu đến chuyện
HAI MƯƠI NĂM VỀ SAU
CỨ MỖI CHIỀU THỨ TƯ, VÀ BUỔI SÁNG CHỦ NHẬT, THÌ ĐỔI CHƯƠNG-TRÌNH

Ngạch Học-chính. — M. Hoàng-quang-Bật, trợ-giáo phụ tá, được từ dịch kể từ ngày 21 décembre 1923.

Tờ chực tự tử. — Tên Ng-hữu-Tuất can về tội ăn sát M. Counillon ở phố hàng Cá, bị tòa án Đại-hình kết án xử tử hôm thứ ba vừa rồi, thì lấy cái rủi chực tự tử, song có người biết giữ được. Tên ấy chỉ bị thương mà thôi.

THUỐC LÁ VẤN SẴN HIỆU STIC 上等 TỐT THƯỢNG HẠNG

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thủy đã nức tiếng Bắc-kỳ hội-tinh. Nguyên chuyên về người-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said kì-cập Hué.
Ngoại-khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ. — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : 0$ 5 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : GIÁ 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại PHỐ HÀNG GIẤY-LONG, SỐ 86 gần nhà số 236
6919

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống — Ngày thứ năm 6 mars 1924 :

Nước lên 28 phân vào hồi 4$58 buổi sáng ;

Nước xuống 12 phân vào hồi 5$50 buổi chiều.

Ngày thứ sáu 7 mars 1924 :

Nước lên 26 phân vào hồi 5$40 buổi sáng ;

Nước xuống 14 phân vào hồi 7$12 buổi chiều.

Ngày thứ bảy 8 mars 1924 :

Nước lên 24 phân vào hồi 6$20 buổi sáng ;

Nước xuống 10 phân vào hồi 8$30 buổi chiều

Chùng đậu. — Ngày thứ ba 4 mars 1924 ở vùng Trung-hành có 1020 người lại chùng đậu.

Vứt xác trẻ con. — Ngày hôm kia người ta thấy một cái xác đứa con gái đẻ được độ mươi lăm ngày vứt ở đường Sadi-Carnot và một cái xác đứa con trai mới đẻ vứt ở phố Lao-kay. Cả hai cái xác cùng không có dấu tích gì khả nghi, nên đã đưa đi chôn.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Số 89

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cống-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tiêu-hậu trà-dư !

Tối nói :

— Có hai chỗ đăng các bạch vào báo muốn tìm người làm. Tôi đã đến xem thì một chỗ là Câu-lạc-bộ, chẳng ra gì, còn một chỗ thì là một bà mệnh phụ người nước Anh, nhà giàu có cự vạn, muốn dùng tôi để trông nom coi sóc cửa nhà.

Mụ nói :

— Bác La-tư ơi ! Bác ngu lắm, người ta giàu nứa thì bác chia được với người ta ư ?

Tối hôm ấy mãi đến một giờ đêm mới vẫn khách, tôi cùng Cách-tư-thắc về chỗ nhà trọ, tôi bèn đem những lời mụ nói thuật lại cho Cách-tư-thắc nghe. Lúc tôi nói, thì thấy Cách-tư-thắc cứ rùng mình lên từng cơn một, nhưng vẫn không trả lời. Đến khi tôi nói xong rồi, Cách-tư-thắc mới nói :

— Kể ấy mà hỏng, thì thật không còn có phương gì cứu lại được nữa.

CHƯƠNG THỨ XXXVII

Cái việc cậy Đăng-ny-tư-phất phu-nhân cũng lại không xong nốt. Tôi thoạt nhìn thấy mặt, cũng đã biết ngay rồi.

Phu-nhân nói :

— Ông Cập-mai ơi ! Tôi nói đã hết sức mà không ai nghe cho nghe.

Tôi chép miệng thở dài, kêu trời kêu đất lên.

Phu-nhân nói :

— Khắp trong khu-mật-viện, không một người nào họ chịu tin mình. Ái-mê-nhĩ huân-tước thì nói chẳng khi nào lại có cái việc như thế. Quan tướng-quốc thì nói : chỉ lại người nước mình cừ hay đem lòng nghi ngờ nước Đức, cho nên trước kia đã hai lần nhằm hai lần rồi, chẳng lẽ lại còn nhằm một lần thứ ba nữa !

Tôi nói :

— Thế nước Đức nó gọi quán đấy, thì các quan đại-thần họ bảo làm sao ?

Phu-nhân nói :

— Họ bảo rằng nước Đức họ duyệt bình, họ đã từng công bố trước cho các nước biết, chứ có phải họ có lòng khuy tử gì nước nào đâu.

Tôi nói :

— Thế mới đây Đức-hoàng tiếp kiến Hung-môn-đậu vương, thì họ bảo sao ?

Phu-nhân nói :

— Họ bảo đó là cuộc giao-tế của tư gia, không việc gì can thiệp đến việc chính-trị.

Tôi nói :

— Hội Dung-bảo thì sao ?

Phu-nhân nói :

— Quan tướng-quốc ngài không tin là có cái việc ấy. Sau ngài lại nói : vì bằng có cái hội như thế thực, thì cũng chẳng qua là người Đức họ có lòng yêu nước, họ họp người đồng chủng, để thông cái tình thanh khí với nhau, việc gì đến mình mà mình can dự đến. Từng sử hai nước có cuộc giao binh nữa, thì cái lỗ cu-li ấy, há lại đi làm lo cho nước mình hay sao ?

Tôi lấy làm tức quá, liền nói :

— Hay cho các quan đại-thần ! mũ cao áo dài ! ơn vua lộc nước ! Những việc như thế mà cho là những việc ngẫu nhiên, không thèm để ý đến, như vậy thì thật là những phường hạ ngu vậy.

Phu-nhân cũng nói :

— Họ cứ khăng khăng một mực không chịu nghe ai.

Tôi nói :

— Nếu thế thì thủy-quân cứ khởi hành, chứ quyết nhiên họ không chịu ngăn lại.

Phu-nhân nói :

Tôi nói đã hết lời, nhưng các quan đại-thần đều lấy làm phật ý. Họ nói vì việc Ma-lặc-khu, xuýt nữa Anh Đức đã khởi hấn, thì ra trước sau đôi bên đều lầm cả. Họ đồn nhầm đồn nhỉ, chứ có đâu lại đến nỗi thế.

Tôi nói :

— Chẳng trách được hễ người Âu-châu họ bàn đến cái cuộc ngoại-giao của nước Anh, thì ai họ cũng phải lắc đầu le lưỡi. Lấy cái cuộc an ngay của toàn quốc mà trao vào tay một lũ hôn ngu như thế, thì quốc-vận phỏng còn gì ! Nước Anh cũng có một đội bi-mật trinh-thám đấy, họ cũng không biết bảo chánh-phủ hay sao ?

Phu-nhân nói :

—Tôi nghe các nhà trinh-thám cũng đã có nói cả đấy, nhưng không ai họ tin. Các quan khu một đại-thần, ông nào cũng tự phụ là tay kinh-tế. Nhất là ông thủ-tướng thì lại càng lên lắm, nói nước Anh bây giờ không gì bằng liên minh với nước Đức, Anh Đức có liên minh thì mới bảo toàn được cái hòa-cục của Âu châu, mà nước Anh mới có thể giữ được cái bá-quyền ở trên mặt bể. Bất cứ ai, hễ động nói đến nước Đức thì họ không bằng lòng, họ cho là li-gián.

Tôi nói :

— Ông tướng-quốc mà cứ thân với Đức, thì sau hối cũng không kịp. Thôi xin phu-nhân thứ lỗi cho. Tôi xin về để nói cho Cách-tư-thắc biết.

Phu-nhân nói :

Các ông có còn kế gì không ?

Tôi nói :

— Tôi thì thực không có mưu kế gì cả, chỉ biết thỉnh mệnh mà thôi. Không biết Cách-tư-thắc trong học có còn mưu kỳ chước lạ gì không, cho nên tôi phải vội về để cho ông ta biết, may ra ông ta có bày ra được kế gì khác chăng.

Tôi đã toan đứng dậy ra về, phu-nhân lại nói :

— Có tin gì hay, thì ông lại bảo cho tôi biết nhé !

Tôi nói :

— Phu-nhân cứ xem báo thì biết. Nhưng thế nào rồi tôi cũng còn phải đến một lần nữa, đến để mặc-cả công sá, làm bồi với phu-nhân.

Lúc tôi về, thì Cách-tư-thắc đang đứng tựa cửa đợi tôi, thấy tôi vào, trông nét mặt tôi cũng đủ biết rồi, liền nói :

— Phu-nhân cũng không thành công phải không ?

Tôi nói :

— Chẳng ăn thua gì cả.

Bấy giờ hai người ngồi thừ ra nhìn nhau, không ai nói câu gì. Lần này tôi mới thấy Cách-tư-thắc có cái vẻ thương-hoàng là một. Lát lát lại bỏ cái cặp nhỏ-kính ra, cau đôi lông mày ngồi nghĩ. Lắm nhầm nói một mình rằng :

— Không ngờ cơ sự lại ra nhường này, thật là trời hại lỗ ta vậy. Nát gan nát ruột, mà không còn nghĩ ra được một kế gì.

Tôi liếc mắt ra ngoài, thấy Hách-xứ đang đứng nhòm chỗ cửa sổ. Tôi bèn nói nhỏ rằng :

— Có người nó đang nhòm trộm đấy.

Cách-tư-thắc bèn làm tươi ngay lại, tôi cũng làng ra chỗ khách ngồi ; bấy giờ khách đến ăn cũng đã có mấy người, tôi cũng cứ giọn bàn bưng cốc, hầu họ như thường, vợ chồng Hách-xứ thì vẫn ngồi chỗ phía góc phòng như trước. Đằng-nhân chúng nó cũng dần dần kéo đến, đứa nào cũng thấy tay cầm một tờ báo, chuyện nói liên thanh bất chỉ, không còn biết đâu mà chấm câu được . . .

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không nhờ có mấy thư thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem kỹ và so sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, năm-hiệu Khải-định thứ ba, tôn Hộc-nhơn phụng lời chân phái rằng :

Chiếu nay đại được phòng cấu MONTÈS qua ông, có chế nên một thứ thuốc rượu bổ đã tăng ngọc dung quả rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phẩm thị gửi cho qui được phòng chế-tạo để lưu-hành-giả.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ về trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bên này.

Savon Cadum

Savon tinh anh, nhờ

SAVON CADUM

thì lấy làm hữu ích cho vẻ-tinh da người.

Vì lại savon này tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không bỏ chúc nào, mà lại lâu gấp bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

Tự tử. — Hồi 14 giờ ngày thứ ba 4 mars ở phố Ferrant bên Hà-lý có tên cu li Ng-trong-Sen, 18 tuổi, lấy dây lưng treo cổ lên xà nhà tự tử. Sở Cảnh-sát phải người khám xét xong thì giao xác cho nhà khổ-chủ mai táng. Vì lẽ gì mà tên Sen tự tử thì chưa rõ.

Đánh rơi tiền. — Một bà đầm ở đường République sai con gái đi đòi món nợ 15$ ở phố Lille, khi về rẽ qua vào phố Harmand thì thấy mất cả chỗ tiền vừa đòi được. Hiện bà đầm đã có đơn trình tại sở Cẩm.

Không phải chó dại. — Con chó của M. Nguyễn-Quỳnh ở số 10 phố Đường-cát cắn đứa bé tên là Dương-xuân-Sắt ngày 20 février trước thì nay xét ra không phải là chó dại.

Thưởng hèm. Được thưởng hèm về dịp tết:

Thăng tùng bát phẩm văn-giai: M. Bùi-ngọc-Loan, chánh-tổng Trúc-cát.

Thăng tùng cửu - phẩm văn-giai: MM. Phạm-cao-Kuonguc, trưởng kế-toán sở Sáu-kho; Vũ-văn-Cung, làm sở buôn bán.

Thăng tùng cửu-phẩm bá-hộ: M. Phạm - đức - Ngoạn, thủ - quỹ, xã Phương-khuê; Hà-ngọc-Thuần, làm sở buôn bán.

Thăng tùng cửu - phẩm văn-giai: MM. Trần-nguyên-Huy, thư-ký, ngoại-phụ đã làm việc 15 năm; Trương-văn-Can, thư ký, sở lục cảnh-kiểu; Nguyễn-hữu-Danh, làm việc ở nhà Đông-pháp nhất-báo.

Thăng chánh. cửu-phẩm bá-hộ: MM. Nguyễn-văn-Tu, coi máy hạng nhất ở tàu, đã làm được 21 năm; Trần-văn-Thu, ba tong ở tàu đã làm được 27 năm).

Thăng tùng cửu phẩm bá-hộ: MM. Vy-văn-Nhung, thơ sơn; Trần-đang-Khúc, làm việc 15 năm ở sở buôn; Vũ-ngọc-Tuân, làm việc ở nhà buôn đã được 14 năm.

Thăng tùng cửu-phẩm đội-trưởng: MM. Nhu-đình-Giang, tùy-phái hồi hưu; Vũ-văn-Bình, tùy-phái ở sở Học-chính; Đặng-văn-Chinh, cai-cơ, đã làm 27 năm; Mai-hoàng-Thái, coi kho thượng hạng hạng nhất; Nguyễn-văn-Ngạn, coi kho thượng hạng hạng ba; Phạm hữu-Dụng, tùy phái thượng hạng hạng nhì; Vy-văn-Bảo, linh-thủy ở tàu; Vy-văn-Chuyện, tùy phái ngoại hạng hạng nhì ở sở tài chánh thanh tra Đông-pháp; Nguyễn-ngọc-Liêm, canh cửa ở dinh quan thanh tra tài-chánh; Đặng-đình-Khang, cai mãn khóa ở tổng Thượng-đục.

PHÚ LÝ

Máy bay rơi. Chiều hôm 4 Mars có một cái máy-bay rơi xuống hạt Nam-xang, các phi thủ đều không việc gì. Buổi chiều đã cho ô-tô đi chở về.

VIỆC KINH-ĐÔ

Trường Quốc-học. — M. Déletie Henri, giáo sư thượng hạng ngoại hàng bực đệ nhị cấp, chánh đốc-học Sơ-đẳng Trung-kỳ nay tạm kiêm cả chức đốc-học học trường Quốc-học ở Huế kể từ ngày M. Patris về nghỉ.

Đốt lò mà hại người. — Trong khoảng thượng tuần vừa rồi có nhà kia đốt lò mà rủi phải hại người ấy cũng một sự chơi vô ý mà hóa ra một cái tai nạn rất đáng ghê sợ!

Số là một nhà ấy nhân ngày tết dùng pháo đã nhâm tai mới dùng đến lò để nghe cho lạ. Lò của ta thường dùng một cách giản tiện lắm. Lấy cái dục đồng vào gốc cây rồi thảo cán đục đi nạp thuốc súng vào nơi cái nõ đục rồi lấy gạch vụn nạp vào cho chặt lại đóng thêm một lẽ gỗ, hoặc khúc củi cho thêm cứng chặt, chặt bao nhiêu thì nổ to bấy nhiêu

Một người phu kéo xe cho một ông kia đến thăm ở nhà ấy vừa mới vào thì tên phu xe để xe xuống mà đi lở xó đâu gần nơi, lốc cây có đóng nõ lò đã nạp sẵn rồi, lại cứ xuống mà lượm pháo rơi, hay là làm gì không rõ, thì bọn trẻ con chăm cả lỗ nõ ra đánh rắm, thì cái lõ gỗ vàng tuốt rồi đâm vào xung-môn đâm thẳng vào mặt tên phu kéo, tên phu ngã thì liều bất tỉnh nhân sự; chờ vào nhà thương thì đã chết rồi!

Nghe đâu sự này hiện đã có khiếu nại tại phủ rồi.

Ấy cũng bởi chơi pháo lỗi thích nghe tiếng đì đùng mà hóa ra cái tai nạn ấy. Vậy tưởng tiếng lỗi ngày lết phải nên cấm lắm, rồi sẽ cấm luôn cả tiếng pháo nữa thì đỡ hại nhiều lắm.

Ăn thịt gà nên cẩn thận. Người ta đồn rằng ở chợ Đông-ba có bán thứ gà của bọn phung nuôi, vì thế mà đã có người không ăn gà ở chợ ấy. — Lời đồn ấy quả thật hay không thì chưa rõ, nhưng xét ra thì lẽ cũng có. vì rằng trước hết ở chợ Mới làng Lương-văn thì giá gà cực rẻ, so với ba bốn tháng về trước thì rẻ gấp hai phần, giá gà rẻ là vì bọn đi buôn gà mua lại gà của bọn phung ở nơi nhà thương phung ở miền sơn phận làng Phù bài đem đến chợ ấy mà bán. Người ở gần chợ ấy có kẻ biết là gà mua ở những người phung nuôi mà đem đến bán thì họ sợ ăn phải thì có thể truyền bệnh phung, nên họ không mua, rồi lần lần lẫm người biết họ bảo nhau thành ra giá gà ở chợ ấy hóa ra rẻ hơn ở đâu cả.

Bọn buôn gà ở Huế nghe giá gà ở chợ Mới rẻ lại về mua, mua lên lại bán được chạy hơn bọn buôn gà ở các miền khác; bởi thế mà bọn kia đồ được sự ấy mới đồn ra là có ý làm cho bọn này mất lợi mà thành lời đồn ấy.

Nếu quả thật như thế thì chớ nên mua gà ở chợ, bất cứ là chợ nào, vì tiếu ở chợ này ế thì chúng lại đem đến bán chợ khác, mà nếu quả như bọn phung có nuôi gà hoặc nuôi thứ gì đem phát mãi thì tưởng nên cấm tuyệt chớ cho chúng nó làm gì hại cho người khác.

Điều này có quan hệ đến sự vệ sinh chung, nếu lọt đến tai quan trên thì chắc là sẽ nghiêm cấm.

Cu-li xe bị phạt. — Trong khoảng tháng giêng năm nay, bọn cu-li kéo xe thuê nằng nặc bị phạt lắm; ngày nào sở cảnh-sát cũng lắt được chúng nó kéo xe mà không có căn-cước, thì đã tổng giam để trị phạt và bắt phải tuân theo luật lệ nghiêm chỉnh trong thành phố.

(Xem trang thứ tư).

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 6 mars 1924

QUAN-ÂM THỊ-KÍNH

Tối thứ sáu 7 mars 1924

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất:

THÚY-KIỀU BÁN MÌNH

(Hát chèo)

Tích thứ hai :

ĐÀI YẾN ĐOÀN-HỒNG-NGỌC

(Hát tuồng)

(Trẻ-con diễn)

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tân-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tân-Viên

P. Pon E. CHATAIGNEAU.

Y. M. GRENES.

E. JARDEL

10, Avenue du Grand Bouddha, 10

HANOI

Giám-định kế-toán

được các tòa-án thường và tòa án cải trị ở Đông-pháp công-nhận

Làm sổ sách và soát sổ sách

THU TIỀN

Bán, trông coi, cho thuê nhà cửa, đất cát.

Mách bảo mọi việc thương-mại và kỹ-nghệ

3801

Tự ý phát mại

Bán đấu-giá tại Tòa quan Lục-sự 22 lots đất ở đằng sau phố Sinh-từ và phố hàng Đẫy

Ngày 7 Mars 1924, hồi 9 giờ sáng, tại phòng giấy quan Lục-sự tòa án, có bán đấu-giá 22 lots đất ở đằng sau phố Sinh-từ và phố hàng Đẫy, khu đất ấy biên vào bản-đồ thổ-trạch thành-phố Hà-nội, số 52 và 54, section K[n].

Bản theo điều-lệ biên-tập để tại phòng giấy quan Lục-sự Hà-nội, và đặt giá như sau này :

Lô thứ nhất	117 m²	390 $
— nhì	309 m²	930 »
— ba	193 m²	480 »
— tư	278 m²	700 »
— năm	128 m²	420 »
— sau	142 m²	480 »
— bảy	140 m²	380 »
— tám	143 m²	390 »
— chín	143 m²	390 »
— mười	147 m²	400 »
— mười một	211 m²	570 »
— mười hai	188 m²	510 »
— mười ba	154 m²	420 »
— mười bốn	151 m²	410 »
— mười lăm	148 m²	400 »
— mười sáu	151 m²	420 »
— mười bảy	160 m²	410 »
— mười tám	290 m²	1.100 »
— mười chín	120 m²	540 »
— hai mươi	114 m²	510 »
— hai mươi mốt	132 m²	610 »
— hai mươi hai	133 m²	610 »

Trong khu đất ấy có mở một con đường rộng 5 thước tây để lot nào cũng trông ra con đường ấy cả.

Khu đất ấy chia ra từng lot đã có cắm cọc rào ngăn rõ ràng lắm, ai muốn mua đến tận nơi xem thì có thể biết rõ địa-thế rộng hẹp thế nào.

Muốn vào xem mặt phố Sinh-từ thì vào cái ngõ cạnh nhà số 44 ; vào mặt phố hàng Đẫy (Duvillier) cũng được.

Muốn hỏi gì thêm, xem giấy má, bản-đồ, xin lại phòng giấy quan Lục-sự Hanoi mà hỏi.

Ký tên : R. LOUPY.

3805

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN!

Ai mắc các bệnh ấy mà khó thở, mà đau tức, nên dùng thuốc Abyssinie Exibard bằng bột (REMÈDE d'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE) thì bệnh sẽ đỡ ngay. Đã bột trong một cái đĩa, hoặc trên một mình kim-khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập-tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu lạ thường. Hút thuốc quấn Abyssinie Exibard (CIGARETTES d'ABYSSÉNIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái hàng quấn chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu :

Gởi bán tại | BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vải nhiều, hàng tân nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng in Bắc-kỳ như thư truyện, tinh, lục, sang, quế, văn văn và hàng Saigon như tinh, the, văn văn

Nay mới có độ các mai, lăng thâm, mapa đen và sắt mán rộng khổ. Những hàng này bán buôn tường lắm, cho không bán lẻ nơi không có mẫu gửi đi coi tinh, vì hàng con nguyên không thể cắt được.

Qui-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, có ít ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.

Cẩn-bạch

2010 **YU-WO-TSEONG**

HIỆU

MINH-DƯƠNG

MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC

của Đông pháp Yên-thảo công-ty

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ

Giữa phố hàng Gai số 83

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ ma lăm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-bề ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.•

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Số 78

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hồn-hào xác-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

...Tiểu-thư nổi tiếng là bậc cao-tài, không khéo lại là nhờ cái cao-tài của một vị nữ-thư-ký này mà giúp nên chăng.

Yến-bạch-hạm nói xong, lại theo vẫn đề thêm một bài thơ. Đề xong, đã có nữ-ý chuyển sang. Thanh-y nữ-tử xem đi xem lại, liền nói :

— Bài thơ này của tiên-sinh, câu cuối ý-tứ thâm-trầm, lại càng hay lắm, không kém chi *Đông-pha, Lý-bạch* thuở xưa. Nhưng tiên-sinh nên tự tôn-trọng, chớ có nghĩ sai như thế.

Nói xong, lại theo vần họa một bài thơ, trao cho nữ-ý chuyển sang.

Yến-bạch-hạm xem xong, nín-lặng hồi lâu, bỗng thở dài một tiếng mà rằng :

— « *Trời đã sinh người tình có thế ... tình trường tình đoản dễ ai thương!...* » (1)

Thanh-y nữ-tử lắng tai nghe tiếng, liền hỏi :

— Tiên-sinh ngâm câu thơ đó phải không?

Yến-bạch-hạm nói :

— Ngâm-nga gì đâu! Tôi thình-lình sực nhớ đến câu ấy.

Thanh-y nữ-tử không tiện hỏi nữa, lẻn nói :

— Tôi vâng mệnh tiểu-thư tới ra đây, chẳng hay tiên-sinh còn có chỉ-giáo câu gì nữa chăng?

Yến-bạch-hạm nói :

— Mấy lời huấn-dụ của người, ta đã được hiểu, nếu tôi còn dám viết những câu phá - phiếm, há chẳng thêm tội lắm ru!

Thanh-y nữ-tử nói :

— Nếu vậy tôi xin cáo từ, nhưng trước khi cáo-từ, dám viết thêm một bài thơ nữa để thay lời tiểu-thư tôi mà thỉnh-giáo.

Nói xong, lại cầm bút đề thêm một bài thơ, bảo nữ-tỳ chuyển sang cho *Yến-bạch-hạm*, rồi thủng-thỉnh đứng dậy mà rằng :

— Tôi xin cáo-chào tiên-sinh, để về bẩm với tiểu-thư tôi, kẻo sợ chậm-trễ quá!

Nói xong quay đi, một đoàn nữ-tỳ cũng theo đi cả. *Yến-bạch-hạm* thấy vậy, ngồi ngẫn người ra, nín lặng hồi lâu, rồi mở bài thơ ra xem. Xem xong, thở dài mà rằng :

Cái tình-anh trong trời đất, đã đem chung đúc cả vào mỹ-nhân, thế thì còn sinh bọn nam-tử ta làm gì cho vô-dụng. Hôm trước đề bài thơ ở chùa *Tiếp-dẫn-am*, có ý khinh bọn nữ-lưu, nay mỹ-nhân viết lại mấy câu thơ này, để riễu-cợt ta, thế thì cái tài văn-chương, cái trí mẫn-tuệ, thật không còn để phần ai một chút nào nữa, khiến người phải qui-mến vô-cùng!

Sau chàng lại nghĩ thầm : *Sơn* tiểu-thư đã bị bệnh, không chịu khinh-thường ta tiếp-kiến ta, quyết không có lẽ nào lại chịu ra tiếp-kiến *Bình* đại-huynh vậy. Hay là lại có một người nữ-thư-ký khác như mỹ-nhân vừa rồi để thử tài cùng chăng đó chăng? Nếu chàng gặp được người thư-ký võ-tài thì thật là may thay cho chàng lắm vậy.

Yến-bạch-hạm còn đang ngẫn người ngồi nghĩ thì bỗng thấy hai tên người nhà đưa mình đến đấy khi trước chạy lại mà bảo rằng :

— Tiên-sinh còn ngồi đây làm chi nữa, xin mời ngài ra nhà khách, kẻo tưởng công tôi đợi.

Yến-bạch hạm nghe nói *Sơn* tưởng-công đợi ở nhà khách, trong lòng luống những bồi-hồi mà nghĩ thầm rằng : khi ta mới đến đây, cao hứng biết dường nào! tưởng chừng như muốn áp-đảo cả *Sơn* tiểu-thư vậy. Ai ngờ bây giờ không địch nổi một người nữ thư-ký của tiểu-thư, thế thì còn mặt-mũi nào mà ra yết-kiến tưởng-công nữa.

Yến-bạch-hạm còn đang bâng-khuâng nghĩ ngợi thì hai tên người nhà đã giục-giã mời ra. Chàng bất-đắc-dĩ phải theo ra. Lại nói chuyện *Bình-như-hành* theo hai tên người nhà đến phía tây vườn hoa. Khi đi gần đến đại-đình thì đã trông thấy ở trong đại-đình có một đoàn nữ-tỳ đứng độ 15 hoặc 16 tuổi. Nét mặt như hoa, đang ngồi tựa bên thư-án.

Bình như-hành tưởng là *Sơn* tiểu-thư, khi trước đã được nghe *Phò-huệ* hòa-thượng thuật chuyện nàng là một người nghiêm-sắc, cho nên cũng có ý khiếp sợ không dám nhìn thẳng, chỉ cúi đầu rón-rén bước vào, vái chào người thiếu-nữ ấy.

Bình-như-hành nói :

— Tôi là *Tiên-hoành*, người ở *Lạc-dương*. Bấy lâu nghe tiếng tiểu-thư như sấm dậy vang lai, không ngờ ngày nay lại được vào bái-yết. Vậy xin đem chút tài mọn, để nhờ tiểu-thư chỉ giáo cho.

Chàng vừa nói vừa cúi đầu chào. Người nữ-tử ấy tấm-tỉm cười mà đáp rằng :

— *Tiên* tiên-sinh! Xin mời tiên-sinh ngồi. Tôi đây, chỉ có phải tiểu-thư đâu!

Bình-như-hành nghe nói không phải tiểu-thư, mới ngẩng đầu lên nhìn thì thấy người nữ-tử ấy, mặt hoa da ngọc, khác nào một vị tiên-nữ giáng-trần. Chàng nghĩ thầm : vẻ người như thế, có lẽ nào không phải tiểu-thư!

Chàng nghĩ vậy, nhưng trông người nữ-tử mặc bộ áo thanh-y, tự-hồ như một kẻ thị-thiếp, chàng liền hỏi :

Người không phải tiểu-thư, vậy thì là ai?

Thanh-y nữ-tử sẽ cất tiếng oanh mà đáp rằng :

— Tôi đây không phải tiểu-thư, tức là một viên thư ký của tiểu-thư tôi vậy.

Bình-như-hành nói :

Người là một kẻ thị-thiếp, sao dám giả dạng làm tiểu-thư để riễu-cợt ta?

Thanh-y nữ-tử nói :

Nào tôi có dám giả dạng tiểu-thư để riễu-cợt tiên-sinh đâu, tiên-sinh tưởng lầm là tiểu-thư, cho nên mới trò cười.

Bình-như-hành nói :

Thôi, chẳng nói chi điều ấy! Tôi chỉ xin hỏi cớ sao tiểu-thư lại chưa thấy ra?

Thanh-y nữ-tử nói :

Tiểu-thư tôi dẫu là một người nữ-tử, nhưng thể-vị tôn-nghiêm, đã là thiên-tử giáng chỉ đến triệu, cũng còn nàng-la làm mới chịu vào triều. Các bậc vương-hầu công khanh xin vào yết-kiến, đều năm bảy lần chưa được một lần ra tiếp. Nay tiên-sinh mới đến đây lần này là một, cớ sao đã vội-vàng muốn được yết-kiến tiểu-thư. Tiên-sinh nên biết rằng tưởng-công tôi có lòng tử-tế, yêu tiên-sinh là kẻ thanh-niên có tài, truyền bảo tiểu-thư tôi, cho nên tiểu-thư tôi mới sai tôi ra tiếp-kiến đó.

Bình-như-hành nghe bấy nhiêu lời, cái khí hăng-hái đã giảm mất một nửa, lẻn nói :

— Không phải tôi có vội - vàng nóng-nảy chi đâu, chỉ vì tưởng-công đã giả lòng thương, cho nên thì tài cũng tiểu-thư, nếu tiểu-thư không ra thì biết thì tài cũng ai cho được.

(Còn nữa)

(1) Đây là hai bài thơ của *Sơn-đại* học văn *Yến bạch-hạm* mà để ở trên tương với lại ngoài của vườn hoa bên trước đó.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Sự trừng-trị bọn ấy như thế thật rất là hay và đỡ được về cách trừ-khử trộm cắp cũng nhiều lắm; vì rằng tháng này trở đi là khi cờ bạc trộm cắp nhiều, cờ bạc sinh trộm cắp thì trộm cắp do ở cờ bạc mà ra. Những bọn cu-li xe phần nhiều là bọn du-thủ du-thực, không nghề nghiệp gì, mỗi đến khi mùa cờ bạc thua khiếm thì cứ tìm những nơi thành-thị mà làm nghề cu-li xe, vì làm nghề ấy có thể nhân đó mà thi-hành nghề đạo-thiết.

Nay sở cảnh-sát bắt được nhiều, nhưng cũng vẫn không hết. Vì bọn kéo xe lâu ấy lắm lúc nó gặp lính cảnh-sát, hoặc đi qua những nơi có quan hoặc có lính cảnh-sát thì chúng nó kiếm những người đường hoặc trẻ con đi chơi ngoài đường mà vạn lấy để xin lên xe chúng nó mà ngồi để kéo qua cho khỏi bị bắt. Vì lính cảnh-sát không bắt những đứa đang kéo xe, sợ làm trở ngại cho sự thông lưu trong thành-phố.

Vì thế mà vẫn còn sót luôn, nếu dò ra mà bắt được cho hết thì mới trừ tuyệt được sự gian lậu.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Đường xe-lửa Tân-ấp - Ngân-sơn. Con đường xe lửa Vinh - Đông-hà chia ra làm ba quãng, quãng thứ nhất từ Vinh đến Tân-ấp, quãng thứ nhì từ Tân-ấp đến Ngân-sơn, quãng thứ ba từ Ngân-sơn đến Đông-hà.

Trong ba quãng đường ấy, có quãng đường thứ nhất (1re arrondissement, đã đắp xong mấy năm nay rồi. Hiện bây giờ chỉ còn đặt đường sắt nữa là xong; mà việc ấy cũng đương tuần-tự tiến-hành.

Còn quãng đường thứ ba (3e arrondissement) từ Ngân-sơn đến Đông-hà khởi công đã hơn hai năm nay, chẳng bao lâu nữa cũng xong.

Duy có quãng đường thứ nhì (2e arrondissement) từ Tân-ấp đến Ngân-sơn là quãng đường khó nhất trong con đường Vinh — Đông-hà, núi sông hiểm trở, gỗ đồng gỗ ghề, so với hai quãng đường kia, địa-thế có phần bất-tiện hơn nhiều, cho nên mãi đến năm nay mới khởi-công kiến-trúc, nhà nước đã bỏ thầu hồi tháng giêng tây rồi, chia làm ba lô (lot).

Các nhà thầu khoán đương dự-bị đề hưng-công vào độ tháng avril sau.

Nhà giấy sở hỏa-xa quãng đường thứ nhì này (2e arrondissement) đặt tại làng Minh-cầm huyện Tuyên-hóa, ở đấy đồi đồn khô-xanh đóng bẫy nay.

TOURANE

Lửa! Lửa! — Tối 29 février, lúc bấy giờ độ gần 11 giờ đêm, ngoài đường phố đương rộn rực ồn ào, người đi kẻ lại, vì mấy hôm trong thành-phố có trò xiếc Việt-Nam; bỗng nghe tiếng lửa vang rân nào mõ, nào kèn rất là kinh khủng; thấy ở phía đường mới, ánh sáng rực trời, một hồi rõ lâu mới hạ, sau hỏi ra mới hay là một cái nhà ở làng Phước-ninh bị cháy; nghe nói không chữa được gì cả, vì phần thì gió thổi, phần mấy lâu không mưa, tranh khô dòn rộm, động có ngọn lửa bén lên thì liền cháy bùng lên, khó bề cấp cứu được, đáng thương thay.

Người gì lạ thế? — Sáng hôm 28 tây vừa rồi, khi chợ Hàn mới đông, kẻ mua, người bán, đương xôn xao tấp nập; bỗng thấy mọi người tranh nhau đổ xô về phía hàng rau hành, chen nhau vòng trong, vòng ngoài mà xem cái gì chỗ cạnh hàng rau không biết, đi đến gần thì thấy giữa đám đông người có một người lính cảnh-sát, và mấy người thu thuế chợ đứng đó, và lại nghe có tiếng kêu khóc. Không hiểu chuyện gì, có len vào xem, thì thấy một đứa bé độ 8, 9 tuổi vừa la, vừa khóc, nhìn kỹ thấy bàn tay trái nó máu chảy đầm-đìa, mà nét mặt nó thì tái xanh tái nghịt. Hỏi ra mới biết con bé này là con của một người bán rau hành, dọn hàng xong, mẹ nó biểu đi thuê cái ghế thấp để ngồi mà bán, khi nó đến chỗ cho thuê ghế, lại không thấy mụ cho thuê ngồi đó, nó bèn cứ xách đi một cái ghế, định để khi mụ kia về sẽ nói cũng được, nó vừa xách đi được mấy bước thì mụ kia chạy theo mắng nó sao lấy ghế của mụ mà không nói, nó nói lại làm sao không biết, mụ kia liền ôm lấy nó, rồi cắn vào ngón tay út nó một miếng, đứt thịt rất sâu máu chảy ròng ròng, nó bèn la to lên, nên lính cảnh-sát mới chạy đến hỏi chuyện. Nghe nói mà ghê thay cho con người hung ác. Được một lát thấy đám đông tan lần. Nghe rằng lính cảnh-sát đem con nhỏ vào nhà thương và giải mụ ra thịt người kia vào sở Cẩm, chẳng rõ về sau ra sao.

Nghe người ta thuật chuyện rằng: mụ này vẫn có tính hung ác như vậy. Mụ làm nghề cho thuê phên che nắng, và ghế thấp ngồi hàng, các người bán hàng trong chợ thường thuê ghế thuê phên của mụ để ngồi bán, năm kia cũng vì bạn hàng cãi lẫy nhau sao đó, mà mụ đã cắn một người con gái bán rau hành một miếng vào cườm tay, sau mụ bị phạt có 1 đồng hai mà người con gái kia đau chỗ vết cắn đến ba tháng mới lành.

Nếu vậy thì có lẽ tiền-thân mụ là giống thú-vật gì, đến kiếp này đổi làm hình người, mà vẫn còn giữ tính hung-ác cũ, chứ người đâu lại có người như thế, thật đáng ghét thay! Ước gì mụ sẽ bị trừng-phạt cho nặng, để lần sau mụ chừa cái tính cắn người ấy đi.

Một người đi chợ lại cảo.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.
2082

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
泰 LỢI-THÁI 利
110, Rue des Changeurs, 110
HANOI
Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, hằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.
Dù khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản-hiệu cũng chiếu theo mới giá mà gửi đồ đến tận nơi.
2068

QUINQUINA CUSSAC
BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI
Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy lắm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.
Rượu ấy khỏe và bổ lắm cho người mới đau khỏi được phục-sức, trị được bệnh huyết-suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh mệt nhọc.
Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.
Hiệu GUIONEAUD FRÈRES
HANOI — HAIPHONG
Đáng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông-pháp

Trong nhà trong cửa
ai ai
cũng phải có sẵng
THUỐC HƯƠN
PASTILLES
VALDA
đàng Khi có cơn nit đi học,
Khi có ông già hà cá ra vô,
Cũng có người phải đi ra
tới sở làm,
THÌ ĐEM THEO TRONG MÌNH
hoặc ngậm cho thong-dong hoặc thong-thơi
Khoi binh,
hoặc ngâm mà trừ binh,
như khi sổ mũi, đau cổ, mệt thở,
ho đàm, ốc ngực, nhức vân.
MÀ NHỚT LÀ PHẢI NHỚ
dùng lấy một thứ
THUỐC HƯƠN
PASTILLES
VALDA
mà thôi
bán đựng trong hộp
coi trên nhãn phải có hiệu chữ
- VALDA -
MỚI THIỆT PHẢI

Nhà Bán-đồ « TAM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!
Rượu bổ-dào: TONIQUE TONKINOIS
Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.
Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.
Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc kiến
Chủ nhân: DƯƠNG-BÁ TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
2008

KIM-CƯƠNG XIÊM
Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mắt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.
Kỳ tàu này mới sang
Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ lông tơ lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.
Xin hỏi: Hiệu NAM-THỊNH
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
歡八廿轉門街痛行內對皇頭
Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hoang-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cối để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán tết này thì thật là tinh xảo, thứ đã lâu lắm nay mới đến nơi xong chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.
Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mua đồ bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.
Kẻ mua, người xem, đêm ngày đều bán niêu cũng xin nhất luật đổi đãi.
(Cẩn-cáo)
HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
2032

NƯỚC HOA THƠM
Cô Ba
PACHOD Frères & Cie LYON
2044

Hiệu LY-SENG-BAO, số 42, phố hàng Bồ, Hanoi, có đủ các hạng kính: cận-thị, viễn-thị, xem sách, kính già, đủ các số tuổi đều có giọng sẵn cả. Và có riêng một thứ viễn cận châm, để đọc số kính thực là tiện để các ngài đến thử khỏi mất thì-giờ. Lại có cả các hạng kính mùi để dùng về mùa nắng, đủ các kiểu. Kính cao.
Tiến-bộ chi nhỡn-kính gia
2062

CAO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酗補
J. BLANC (dệ nhất hạng bào-chế)
Ông L. BLANC (người nối-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚午各呷前各呷沒噴灑欺喫補
Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2099

RƯỢU NHO J. K. WATSON
Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.
Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.
Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.
Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.
Giá bán: 2$50 một litre
Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC
MỘT CÁI CỦA LỚN
Muốn như vậy, nên mua lấy hai vé
FONCIÈRE 1909 và COMMUNALE 1912
Kẻ mua phải nộp 20 quan, còn thì nộp làm 20 tháng, mỗi tháng 20 quan. Ngay lần nộp tiền lần đầu, liền được hai vé kỳ, riêng mình có quyền sở-hữu, cầu về trúng số, được lấy cả tiền. Như vậy vẫn được dự các cuộc rút số, mà mình chỉ chịu khó tiền-liệu đủ chất, là được quyền sở-hữu hai cái vé rất quý có sinh lợi-tức.
Vé FONCIÈRES 1909 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày mồng 8 thì rút số.
Vé COMMUNALES 1912 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày 22 thì rút số.
Cả hai thứ vé mỗi tháng có:
2 lô. . . . . 100.000 quan
2 lô. . . . . 10.000 quan
22 lô. . . . . 1.000 quan
160 lô. . . . . 500 quan
Mỗi năm có 24 lần rút số, cả thảy hơn ba triệu quan.
Mua các vé kỳ, thực là đặt lãi rất tốt, mà tháng nào may ra lại được hai lần nhờn.
Muốn dự các cuộc xổ số kỳ, nên gởi 20 quan đến nhà:
BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France)
R. C. 6576